

meracenses perduelles, ac Imp. iam dicti socios. Attrebatibus pristinum Episcopatus honorē restituit, Episcopumq; creauit Lambertum ad Teruanem, tunc Archidiaconum, id quod contigit anno M. LXXXV. Egit ibi haud ita pridem antistitem, Antonius Perenothus, hodie, Cardinalis Granuellanus, insignis & fama notissimus, quo Episcopatum hunc abdicante, suffectus est in eius locum, Franciscus Ricardotus, vir spectatus & literatus. Hic in sua ciuitate Attrebatum singulare habet imperium, nec est, magistratus creat, leges irrogat, ius dicit vniuersē. denique tam profanarum, quam sacrarum rerum Dominus, patronum tamen Belgarum principem, ac nominatim, Attrebatum comitem, recognoscit, à quo electus est, & à Rom. Pont. confirmatus, vel inauguratus, Annuali Episcopatu tanta quanta fuerit messis frumentaria, nempe quaterna, vel quina, ac interdum sena, scutatorum millia. bi ad D. Mariæ, magna religione, & egregio cum peregrinorum lapidum apparatu, certum manna adseruatur, instar lanæ, quod D. Hieronymus, ætate sua, ad hanc regionem pluuisse, suis in epistolis, refert, quod etiam certo & statuto tempore, nimirum in maxima æris terræq; siccitate, ac siccitate, ad eliciendam implorandamq; è superis pluuiam commonstratur. Nec deest vbi etiam sua religio. Nam illic ad secundum compitum, summa cum cæremonia, in delubro lucerna custoditur *diogenis*, utpote quam rem sanctam, & cælitus acceptam, antiquitus credunt, cuius occasione, iam cōmodum in urbem transmissus. Ea ampla in primis, ac situ, & opere, arx habetur, quam nisi longinqua obsidione non facillè quis capiat. Plateæ hęc aptæ. Forum spaciosum. Vedaſtinorum sodalium cœnobium inibi, diuitijs, reliquas omnes monasticas sodalitates, longè antecellit, vti percunctatione didicimus. Vedaſtigal ei immentum, nempe vicena ducatorum millia, & eo amplius. Deinceps multa passim templa, apprimè ornata & culta. Domicilia ciuium appositè facta & comoda, & eò magis admiranda peregrinis, quod Hypogæa in omnibus, & ipsa affabrè facta, pauimento nimirum, aut lithostrato, aut lateritio, eaq; altè effossa, de industria, in quantum audiuius. Necesse est enim, ea ratione, ac via ciues prouidi, suarū rerum cōsulant, qua vrgente, sicuti aliquando vsuuenit, Hypogæa illis sunt, quæ alijs cœnacula. Bello nimirum assuante, & hoste mœnia tormentis cōcutiente, in subterraneis illis sedibus, dum extra telorum omnem sunt iactum, cum omni re sua incolumes, facillius ferunt, tolerantq; obsidionem. Hanc gentē antiquitate, fortitudine, & virtute, vel vnus cohonestat Comicus ille Atrebas, summo opere ab ipso Cæsare commendatus. In instanti tempore, hęc præter ceteros, clarent, Christophorus Assonuillanus in Consiliū Regis priuatum adscitus, vir spectatus & doctus, ac deinde Nicolaus Bornius, Antistes designatus Atrebatum, cum rara doctrina, insignis orator, non inuenustus poeta, & luculentus historiographus. Supremus hęc selsitat provincie senatus, vnde rectè Machliniam prouocare fas est, reo actoreq; causa cadenti. Vrbs sic satis frequentata est Atrebatum, quorum alij mercatores, alij opifices. Horum sunt multa collegia, quorum maxima pars, lanariæ studet. Hinc leuidentē & textile Atrebas nulla nō in parte Europæ, & cognitum, & acquisitum. Hoc iam inde ab ipso Cæsare caput numerosę gentis, vti diximus, fuit. Adhęc Carolo Caluo Imperatore, ac rege Franciæ, & multa post ætate vniuersæ imperabat Flandriæ. Verum postquam Atrebatum, singularis institutus est comitatus, & à Flandriaco seiunctus, huius tantum populi metropolis, multis tamen nitens clientelis, est facta, qua conditione etiamnum cernitur. Hęc ex Guicciardini descriptione.

39. A V G V S T A Vindelicorum, in Vindelicia, aut Rhetia vetustissimum Romani imperij municipium, vulgò Augspurgk. Primum, nullius famæ aut nobilitatis vicus, ad Lechi flumen fuisse perhibetur. De primis autem huius vrbs in initijs, atq; progressu, hæc Argentinensium chronica, perhibent. Augusti originem aliqui quàm vetustissimam ostendere cupientes, Gentem Sueuorum à laphet descendente, eam primò inhabitasse prouinciā, scribunt, ibiq; eam condidisse, vbi abundantia aquarum, salubris aer, & aliæ cōmoditates facillè haberi possent. Venientes enim Sueui ad Rhetiam, locum aptum considerantes, & ad tuendum, natura, munitum, ob concursum duorum rapidissimorum fluuiorum, Vindi, & Lici, hanc urbem primo adificauerunt, eamq; Vindelicam, à Vindo, & Lico, appellabant. Ea enim regio, postea ad Alpes, Vindelica appellabatur, vniuersaq; montana, pars in Orientē & Austrum vergens, à Rhetis Vindeliciq; tenetur, vt Strabo scribit. Eam autē, more vetusto, vallo ac fossa, cinxerunt Amazones, postquam Europā inuaserunt, Sueuos sub Marsapia, insuetis armis, & securibus præuictis, ex hac vrbe cedere, vsq; ad Alpes coegerunt, & desolatam reliquerunt. Cum hæc ante cladem Troiæ peracta sint, hanc ciuitatem, ante Troiam fuisse, existimant. Et temporibus exitus filiorum Israel de Aegypto, ante Romam quingentos & quinquaginta annos conditam asserunt. Quam quidam à Troianis, ortam dicunt. Eligentes autem sibi deam Kizam, quam Cererem fuisse opinantur, à qua hæc vrbs Zizaria dicta, cuius templū vsq; ad tempora Ro-

manorum inuolatum permansit iam vetustate collapsum, nomen collis seruauit, qui ab incolis, Eisenberg, hodie vocatur. Per Vindelicos inde ac Rhetos, florentissima cum muris ac propugnaculis facta. A Romanis plurima bella perpeſsa est, cum libertatem semper optaret, se à Romanis Vindelici alienarunt. Ideò D. Octavianus Augustus, Titum Ennium Prætorem, cū legione Marcia, ac alijs Ducibus, in eos misit, in qua Auar, Bogudis Regis filius, adolescens, in armis apud Græco Latinos peritus, & Varro, Tribunus militum, claruerunt. Hi ciuitatem in fine, æstatis, multitudine Romanorum obsessam, varijs affecerunt incommodis. In ea oppugnatione, Auar, Græcus, occiditur. Et in vico, Criechisauerō, vbi sepult⁹ fuit, eiuscemodi epigrāma reperitur:

*His nomen terris, Bogudis dat regia proles,
Græcus Auar, pectus, de Sueuis, more, litatur.*

Perijt & Prætor cum legione Marcia, vt pauci superessent in ea clade, qui rem gestam recitarent. Locoq; cædis nomen dedit perdita legio, in media nunc ciuitate, Perleich, dicta, Ideoq; heic legitur:

*Indicat hic collis, Romanam nomine cladem
Marcia, quo legio tota simul perijt.*

Varro, quem Verrem nominant, amne transmissio, in paludibus se occultans, lacui, Vernensee, nomen dedit. Is postea Consul Ciciliq; infeliciter obiit. Et vt Suetonius refert, quod Octavianus Augustus, omnes graues ignominias, cladesq; duas omnino, nec alibi, quàm in Germania accepit, Lolianam, atq; Varrianam. Varrianam penè exitiabilem tribus legionibus, cū duce legatiſq; & auxilijs communibus, cæsis. Deinde Augustus per Tiberium Neronem (cū Drusus frater eius Rhenales regiones aggressus est) post Varrianam cladem, effluxo triennio, Vindelicos deuicit, atq; urbem eorum immunitam reddidit, & vt verba Strabonis libro 4. affirmant. Tribus Romanorum milibus, Cæsar Augustus misit, urbem Augustam habitandā tradidit, quo in loco, Varro castra iam habuerat, Claudius Drusus tamen eā postea inſtaurauit: muris ac turribus ampliavit. Cumq; auspicijs Augusti victa & aucta erat, in honorem Augusti Octavianus, Augustam appellauit. De his bellis Horatius in odis mentionem facit, Videre Rheti bella sub alpibus, Drusum gerentem, Vindelici. Quibus mos, vnde ductus perenne tempus Amazana securi dexteras obarmet, &c. Cum autem Sueui, qui potentia & hominum frequentia, reliquos antecellunt, hanc urbem pertutissimè elegerunt: Deinde in Romano imperio stabilis ac fidelis permansit, magnum incrementū habuit, ac multa prisce vetustatis monumenta in ea relicta sunt. Anno autem salutis quarto & quinquagesimo, supra nongentesimam & vltra, Vngari Germaniam & Sueuiam vastantes, Augustam obsederunt: varijsq; cladibus Noricos, Rhetos, ac Sueuos afflixerunt. Otto primus Imperator, aduersus eos pluribus diebus decertauit, eosq; tandem, ad internecionem, prope Augustam, deleuit. Tres quoq; in eo prælio eorum regulos captos, à militibus suis ad eum perductos, cū ob clementiam seruare conareretur, Sueui (eo nolente) suspendio necarunt. Cecidit in eo bello Diopoldus comes, frater Sancti Vdalrici, & Regniboldus, filius sororis suæ. Deinde diuus Vdalricus Episcopus urbē illustriore fecit, & Ecclesiam Sanctæ inſtaurauit, quæ olim ab Attila, & nunc ab Hunis lēſionem sensit. Et Ecclesiam sancti Ioannis, & sancti Stephani construxit. Ornaturq; hæc imperialis ciuitas publicis & priuatis ædificijs pulcherrimis, & præsertim Basilica episcopali amplā, beatæ Mariæ virgini dicata.

57. A Z A M V R V M, Africa oppidum, expugnatum est à Christianis anno salutis, M. D. XIII. Quo tempore venerat huic oppido in auxilium Princeps quidam, qui vt suæ saluti consuleret, se ex alia vrbs parte fune demisit. Mox variè huc, atq; illuc dispersi sunt incolæ: hic nudis pedibus, ille equo fugit. Nec potuisses, scio, à lachrymis continere, si foeminas, si senes atque pueros, capillis pallsis, nudisq; pedibus fugere vidisses. At, priusquā Christiani cū Iudæis aliquod sint prælium auspiciati, qui relicti erant à fuga ciues, eo pacto sunt in gratiam recepti, vt Lusitanus, nullis inuitis, portisq; vndiq; patentibus, illarum rerum potiretur, quæ ciuitatis erant: proinde nulla præterea inferretur ciuib⁹ iniuria. Hunc in modum cœperunt Lusitani eam incolere regionē. Iudæi verò, partim Salæ, partim Fessæ adierunt regnū. Nec putō aliam ob causam id illis à Deo Opt. Max. fuisse illatū, quàm propter horrendum illud Sodomitarum crimen, cui ciuium pars maxima tam fuit addicta, vt iuuenem vix non corruptum, à se dimitterent.

B.

5. B A R C I N O, omnium vrbiū citerioris Hispaniæ, florentissima, pulcherrimaq; quam Lucius Marineus Siculus, lib. 13. de Arragoniæ regibus mirificè commendat. De Bacinone etiam comitibus, & eorum origine, alio loco scribit. Anno salutis M. D. XXXVI. in hac vrbe, societat; Iesu, Collegium, à pijs quibusdam auitæ religioni deditis viris, inchoatum est, qui pietate & zelo Christiano, R. D. Patris Araoz, qui aliquandiu in ea vrbe commoratus est, moti, amplissimas